

У СЛОБІДСЬКОМУ РАЙОНІ ХАРКОВА ВІДКРИЛАСЯ НОВОЗБУДОВАНА ПІДЗЕМНА ШКОЛА, ДЕ У ЗМІШАНОМУ ФОРМАТІ МОЖУТЬ НАВЧАТИСЯ ПОНАД 1 800 УЧНІВ З ШЕСТИ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.

ційну підтримку старшокласникам, а також готувати учнів 10 класів до НМТ.

У закладі облаштували 21 навчальний кабінет, для дітей організовано безкоштовне гаряче харчування, забезпечено психологічний супровід і медичне обслуговування. Приміщення повністю адаптовані для інклюзивного навчання. Зокрема, облаштовано траволатори (рухомі доріжки) на входах і виходах, спеціальні санітарні кімнати для маломобільних груп, забезпечено безперешкодний доступ до всіх приміщень і функціонування ресурсної кімнати.

У перший робочий день заклад відвідав міський голова Ігор Терехов. Мер наголосив, що Харків системно розвиває безпечну освітню інфраструктуру та продовжує

розширювати мережу таких просторів:

— Будівництво підземної школи в Слобідському районі було здійснено за кошти міського бюджету та державної субвенції.

Зараз ми маємо можливість навчати в комбінованому форматі приблизно 40% школярів Харкова. Тому безперервно працюємо над збільшенням кількості таких локацій. До початку нового навчального року плануємо відкрити ще три безпечні освітні локації: одну підземну школу, ще один простір у метрошколі з навчальними класами та одне протирадіаційне укриття.

Крім того, ми почали будівництво першого підземного дитсадка. Проект дороговартісний, але вкрай необхідний для міста.

(Закінчення на с. 4)

Сучасний і безпечний освітній простір, створений з огляду на нинішні виклики, багатофункціональний: тут планують проводити заняття для майбутніх першокласників, працювати з дошкільнятами, надавати профорієнта-

ОСТРІВЕЦЬ НАВЧАННЯ І БЕЗПЕКИ

РОБОТА НАД ВІДКРИТТЯМ ПЕРЕГОВОРНИХ КЛАСТЕРІВ І ПОСИЛЕННЯ САНКЦІЙ ПРОТИ РОСІЇ

У ЄРЕВАНІ ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ ПРОВІВ ЗУСТРІЧ ІЗ ПРЕЗИДЕНТОМ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ АНТОНІУ КОШТОЮ.

Глава держави подякував Антонію Кошті за лідерство в розблокуванні фінансового пакета підтримки на 90 млрд євро. Україна розраховує якомога швидше отримати перші транші, щоб спрямувати кошти на спільне виробництво дронів і працювати над підготовкою до зими.

Окрема увага — роботі над відкриттям переговорних кластерів щодо вступу України у Європейський Союз. Наша країна технічно повністю готова й очікує на відкриття всіх шести кластерів упродовж цього та наступного місяців.

Володимир Зеленський та Антонію Кошта також обговорили посилення санкцій проти Росії. Президент України подякував за 20-й пакет санкцій Євросоюзу й наголосив, що Україна розраховує на посилення санкцій проти російського тінювого флоту в наступному пакеті.

Сторони також обговорили дипломатичну роботу для досягнення достойного миру. Глава держави поінформував про паузу, яка виникла в переговорах через війну в Ірані, та контакти з американською стороною.

МІСТО РОЗБУДОВУЄ СИСТЕМУ ГЕНЕРАЦІЇ

ХАРКІВ УСПІШНО ПРОЙШОВ СКЛАДНИЙ ОПАЛЮВАЛЬНИЙ СЕЗОН, ПОПРИ МАСОВАНІ ВОРОЖІ АТАКИ НА ЕНЕРГЕТИЧНУ ІНФРАСТРУКТУРУ ТА ЗАВДЯКИ РЕТЕЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ ДО ПОТЕНЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ, РОЗПОВІВ МІСЬКИЙ ГОЛОВА ІГОР ТЕРЕХОВ В ІНТЕРВ'Ю ПОРТАЛУ «НОВИНИ. LIVE».

Мер зазначив, що Харків продовжить розвивати проєкт «енергетичного острова», який минулої зими довів свою ефективність. За словами мера, підготовка до останнього опалювального сезону була комплексною, а ключову роль відіграли нові підходи щодо децентралізації систем життєзабезпечення:

— Ми пережили дуже важкий опалювальний сезон. Ворог атакував критичну інфраструктуру, щоб позбавити місто води, тепла та світла. Лише по тепловій генерації агресор прицільно бив більше 50 разів за цю зиму. Після влучання в ТЕЦ-5 ми були змушені злити систему опалення для 853 житлових будинків. І наші тепловики зробили неймовірне, перезапустивши цю систему за кілька днів.

Ігор Терехов повідомив, що місто вже почало підготовку до наступного опалювального сезону:

— Багато минулої зими залежало від того, як ми були підготовлені: як працював енергоострів, наскільки було підключено когенераційне обладнання. І це все довело свою ефективність. Тому будемо далі розбудовувати диференційовану систему генерації. Ми вже почали готуватися до наступного опалювального сезону. Це буде дуже серйозний виклик для всієї країни. Необхідно сконцентрувати на ньому зусилля і місцевої, і державної влади. І ми маємо план дій.

ЕБРР НАДАСТЬ ХАРКОВУ ДО 15 МІЛЬЙОНІВ ЄВРО

ДЕПУТАТИ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ НА ПОЗАЧЕРГОВІЙ СЕСІЇ УХВАЛИЛИ РІШЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ МІСЦЕВОГО ЗАПОЗИЧЕННЯ ДО БЮДЖЕТУ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.

Йдеться про залучення кредитних коштів Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) у межах Проєкту екстреної підтримки ліквідності існуючих клієнтів ЄБРР — комунальних підприємств міста Харкова ІІ. Ініціатива реалізується в межах Програми забезпечення стійкості та спрямована на пом'якшення впливу війни.

Обсяг кредиту становитиме до 15 млн євро. Термін кредитування — до п'яти років з дворічним пільговим періодом.

Кошти планується спрямувати на фінансування поточних видатків бюджету громади, зокрема на під-

тримку комунальних підприємств. Фінансування отримають КП «Харківський метрополітен», «Тролейбусне депо №2», «Салтівське трамвайне депо» та КП «Харківські теплові мережі». Це дозволить забезпечити їхню стабільну роботу, підтримати ліквідність у період воєнного стану та гарантувати безперебійне надання транспортних і комунальних послуг жителям Харкова.

Залучення кредиту також сприятиме частковій компенсації втрат доходів і покриттю додаткових витрат підприємств, пов'язаних із наслідками збройної агресії РФ.

ЗБІЛЬШЕНО ВИДАТКИ НА ОБЛАШТУВАННЯ УКРИТТІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

МІСЬКА РАДА ВНЕСЛА ЗМІНИ ДО БЮДЖЕТУ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2026 РІК. ЗОКРЕМА, ХАРКІВ ОТРИМАЄ ДЕРЖАВНІ СУБВЕНЦІЇ У СУМІ 125,1 МЛН ГРН НА ОБЛАШТУВАННЯ УКРИТТІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, ЗОКРЕМА ВІЙСЬКОВИХ ЛІЦЕЯХ, ЛІЦЕЯХ ІЗ ПОСИЛЕНОЮ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ ТА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.

Як повідомили в Департаменті бюджету і фінансів ХМР, це обумовлено внесенням до видаткової частини бюджету коштів запозичення на фінансування поточних видатків у частині підтримки комунальних підприємств.

Крім того, на покращення якості гарячого харчування та фінансування харчування учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти буде направлено 2,3 млн грн, на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та окремі заходи з підтримки захисників — 100 тис. грн.

Зважаючи на перерозподіл раніше затверджених бюджетних призначень, були збільшені видатки на: виконання гарантійних зобов'язань КП «Харківський метрополітен» та КП «Харківводоканал» за інвестиційними проєктами, що фінансувалися коштом Європейського інвестиційного банку і Європейського банку реконструкції та розвитку — на 363,2 млн грн; облаштування бюветів з питною водою — на 10 млн грн; співфінансування облаштування укриттів у закладах освіти, фінансування яких передбачено коштом субвенції з державного бюджету, — на 14 млн грн.

ДОСЯГТИ РЕЗУЛЬТАТІВ МОЖНА ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ПІД ЧАС ЗАСІДАННЯ ПРАВЛІННЯ АСОЦІАЦІЇ ПРИФРОНТОВИХ МІСТ ТА ГРОМАД ХАРКІВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ГОЛОВА ІГОР ТЕРЕХОВ, ЯКИЙ ОЧОЛЮЄ АПМГ, ПОВІДОМИВ, ЩО УРЯД РОЗПОЧАВ РОБОТУ НАД ДРУГИМ ПАКЕТОМ ПІДТРИМКИ ПРИФРОНТОВИХ ТЕРИТОРІЙ.

За його словами, громади братимуть активну участь у формуванні документа, аби мер максимально відповідав реальним потребам на місцях.

Перший пакет підтримки, нагадав Ігор Терехов, свого часу дозволив закрити питання базових потреб. Йдеться про соціальну допомогу, безпекові заходи, часткове вирішення житлових і медичних проблем, а також окремі інструменти для бізнесу. Серед ефективних рішень — компенсації за опалення та електроенергію, підтримка шкільного харчування, облаштування укриттів, зміни в програмі «Оселя», можливість бронювання працівників критично важливих підприємств, а також підтримка аграріїв і медичних закладів.

Втім, новий пакет, наголосив міський голова, має бути орієнтований не лише на стабілізацію, а й на розвиток прифронтових громад:

— Мер має поєднувати головні речі, і це мають бути не

декларації, а конкретні інструменти, які реально працюють у прифронтових умовах: від спеціальних кредитних програм та податкових стимулів до страхування воєнних ризиків і зрозумілих рішень щодо житла. Йдеться, наприклад, про спеціальні кредитні програми для прифронтових територій з мінімальною ставкою, довгими ресурсами і реальною участю держави в покритті ризиків, податкові стимули. Окремий напрям — підтримка локального виробника: пріоритет у державних і місцевих закупівлях, більше компенсацій при купівлі української техніки, допомога з виходом на зовнішні ринки. Прифронтові території не витримують половинчастих рішень.

Ігор Терехов закликав членів правління долучитися до формування другого пакету підтримки та розпочати збір пропозицій. Після опрацювання їх передадуть до Уряду як консолідовану позицію Асоціації:

— Другий пакет — не просто ще одна програма. Мова про те, чи зможемо ми втримати життя і економіку там, де в країні сьогодні найважче. Якщо ми зробимо все правильно, це забезпечить добробут не тільки наших громад, а й усієї України.

Міський голова Харкова наголосив: саме мешканці прифронтових громад найкраще розуміють свої потреби. Тому спільними зусиллями другий пакет підтримки має стати дієвим інструментом для збереження життя та розвитку економіки на прифронтових територіях.

КРОК ДО ЗМІЦНЕННЯ СТІЙКОСТІ ХАРКОВА

ЯКІСНЕ, СУЧАСНЕ МЕДИЧНЕ ОБЛАДНАННЯ, ТЕХНІКА ТА ТРАНСПОРТ, ЕНЕРГЕТИЧНЕ УСТАТКУВАННЯ — УСЕ ЦЕ КОМУНАЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ХАРКОВА ЗМОЖУТЬ ПРИДБАТИ ЗА КОШТИ ДЕРЖАВНОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІД ЛИШЕ ОДИН ВІДСОТОК. ВІДПОВІДНІ РІШЕННЯ УХВАЛИЛИ ДЕПУТАТИ НА ПОЗАЧЕРГОВІЙ СЕСІЇ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ.

Кредитування різними сумами здійснюватиметься за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%» та надаватиметься на різні терміни зі ставками 1–3% річних.

Як зазначив міський голова **Ігор Терехов**, завдяки роботі Асоціації прифронтових міст та громад уряд погодив надання державними банками кредитів підприємствам з низькими відсотками:

— На купівлю обладнання діє 1% річних, на поповнення обігових коштів — 3%. Йдеться про дуже вигідні умови для прифронтових територій, такого раніше ніколи не було. Тож нам необхідно скористатися можливістю та, зокрема, оновити медичне обладнання в лікарнях. Для інших комунальних підприємств ми також скористаємося кредитами, які допоможуть у сталому проходженні наступного опалювального сезону.

Неллі Цибульник, заступниця міського голови з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення:

— Сьогодні сесія міськради підтримала наші потреби щодо кредитування для придбання дороговартісного медичного обладнання. Це п'ять медичних установ, зокрема, Міська клінічна багатопрофільна лікарня № 17, Міська багатопрофільна лікарня № 18, Міська клінічна багатопрофільна лікарня № 25, Міська клінічна лікарня № 27 та Міська клінічна лікарня № 31, які придбають КТ, МРТ та інше обладнання, щоб жителі міста могли своєчасно отримувати необхідну медичну діагностику.

Міська влада наголошує: така програма — можливість не лише оновити матеріально-технічну базу, а й забезпечити стабільну роботу комунальних підприємств без додаткового навантаження на бюджет.

Олексій Топчий, директор Департаменту ЖКГ ХМР:

— Ми залучимо кредитування для придбання спеціалізованої техніки: автовишок, вантажопасажирської техніки, яка дозволить розвинути наші ремонтні бригади тощо. Це обігові кошти, що допоможуть нашим комунальним підприємствам вчасно виконувати роботи.

Окрему увагу місто приділяє і енергетичній безпеці. Частину кредитних коштів спрямують на придбання когенераційних установок та спеціалізованої техніки. Це дозволить оперативніше реагувати на надзвичайні ситуації, ліквідувати наслідки обстрілів та забезпечувати безперебійну роботу міської інфраструктури.

Дмитро Липовий, директор Департаменту будівництва та шляхового господарства ХМР:

— Як ви знаєте, місто зазнає велику кількість влучань, які значно пошкоджують техніку. Тож, для того, щоб своєчасно виконувати роботи і всі поставлені завдання, необхідно придбати техніку, яка дасть нам таку можливість.

Звертаючись до депутатів, міський голова наголосив: залучення пільгового кредитування сьогодні — крок до зміцнення стійкості Харкова та його готовності відповідати на виклики воєнного часу.

КАРТКА ХАРКІВ'ЯНИНА: СТВОРИ СВІЙ ЦИФРОВИЙ ДИЗАЙН

НА КОНКУРС ІЗ РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ ЦИФРОВОЇ КАРТКИ ХАРКІВ'ЯНИНА В ЗАСТОСУНКУ OPEN KHARKIV УЖЕ ПОДАЛИ ПОНАД 80 РОБІТ.

Містянам пропонують створити власний скін картки, який відобразиться в застосунку, повідомив директор КУ «Офіс реформ Харкова» Дмитро Давідьянц.

Конкурс проходить у п'яти номінаціях: «Символи Харкова», «Сучасний Харків», «Незламний Харків», «Креативний Харків» та «Народний вибір». У кожній категорії визначають одного переможця, який отримує подарунки від партнерів проекту «Картка харків'янина».

Подати роботи можна до 10 травня. З 14 по 24 травня в Open Kharkiv триватиме відкрите голосування, а переможців оголошать 5 червня. Ознайомитися з умовами участі та відправити свій дизайн можна за посиланням.

— Аудиторія Картки харків'янина вже налічує 501 тисячу осіб. Ми хотіли, щоб самі користувачі могли впливати на дизайн цифрової картки, тому й оголосили цей конкурс. Вже отримали багато цікавих робіт. Серед учасників — студенти, представники IT-кластера та бізнесу, — зазначив Дмитро Давідьянц.

Проект продовжує розвиватися та залучати нових партнерів. Зокрема, за останні три місяці до нього приєдналися 8 тис. користувачів, а загальна кількість партнерів зросла до 152. Зараз тривають перемовини з низкою закладів громадського харчування, щоб розширити аудиторію Картки харків'янина, зокрема серед молоді. Крім того, міська влада працює над розширенням функціоналу сервісу. У перспективі X-card має стати повноцінним фінансовим інструментом.

КОТЛЯРЕВЦІ СВЯТКУЮТЬ

ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ ІМ. І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО ВІДЗНАЧИВ 109 РОКІВ ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ. ДЛЯ ЙОГО КОЛЕКТИВУ ЦЕ НЕ ПРОСТО ДАТА, А ЩЕ ОДНЕ ПІДТВЕРДЖЕННЯ: ПОПРИ ВСІ ВИКЛИКИ ВІЙНИ, КУЛЬТУРА В МІСТІ НЕ ЗНИКАЄ, А ПРОДОВЖУЄ НАДИХАТИ, ПІДТРИМУВАТИ І ОБ'ЄДНУВАТИ ЛЮДЕЙ.

Зі святом виш привітав міський голова **Ігор Терехов**. Мер поділився спогадами про те, як на початку повномасштабного вторгнення працівники університету проводили концерти для харків'ян, і подякував усім, хто залишився працювати в місті, незважаючи на складні часи:

— Коли є культура та мистецтво, тоді й місто живе. Пам'ятаю, як у березні 2022 року ви давали концерти для містян під знаковою назвою «Концерт під обстрілами». Бо культура — це наша броня. Вдячний усім вам, що не залишили Харків! І, попри постійні обстріли та повітряні тривоги, продовжуєте працювати й дарувати людям радість.

До свята в університеті підготували велику концертну програму, і цьогорічний захід дійсно став особливим:

вперше за час війни актори, режисери, музиканти, викладачі, студенти і гості зібралися у великій глядацькій залі. Адже з 2022 року вони зустрічалися лише в укриттях, розповіла ректорка ХНУМ **Наталія Говорухіна**:

— Давали концерти, складали іспити в метро. Але завжди були, є і будемо в Харкові. Думаю, що сьогодні це дійсно осередок мистецтва та культури Слобожанщини і душа міста. Щорічне святкування дня народження стало вже доброю традицією. Навіть у 2022 році ми відзначали його в нашому понівеченому університеті: без вікон, з побитими меблями... Тож залишаємося, працюємо, далі буде.

Відвідувачі, серед яких митці, друзі й колеги артистів,

впевнені: університет не лише готує майбутніх зірок, а й допомагає розвивати українську культуру.

Юрій Бойчук, ректор Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди:

— Сьогодні культурний фронт — важливий для України, колектив тримає його у надійних руках, робить дуже важливу справу. І я бажаю, щоб надалі університет процвітав, були студенти, були нові творчі досягнення.

ОСТРІВЕЦЬ НАВЧАННЯ І БЕЗПЕКИ

(Закінчення. Початок на с. 1)

Олександр й Михайло, учні:

— Нам дуже хотілося побачити однокласників, повеселитися, пограти з ними. Навчатися офлайн подобається. Ми можемо одне одного наживо чути, класи гарно оформили. Але передусім більше не доведеться так багато сидіти за комп'ютером, бо від нього зір трохи зіпсувався.

Поліна, учениця:

— Дуже класна школа, мені хочеться тут навчатися, а також спілкуватися з однолітками, дивитися на вчителів не через екран, а в очі, виходити до дошки, розв'язувати задачі. Не була в школі з початку війни. Навчання важливе для майбутнього, щоб знайти роботу, бути освіченим. Тому офлайн-навчання — дуже добре.

Валентина Горбаньова, вчителька початкових класів:

— Робота вчителя — передусім практика. Треба бачити дітей, бути поруч, навчати їх. І, на жаль, з лютого 2022 року ми були цього позбавлені. Дуже чекали повернення. Навчання через екран ефективно, але хочеться

мати дітей поруч: усміхнутися, підтримати, організувати роботу в класі.

Тетяна Кухтіна, вчителька української мови та літератури:

— Це перший такий заклад у районі, і він дає можливість навчатися, попри всі виклики. Школа справді чудо-

ва, дуже до душі. Щаслива, що маю можливість працювати в безпечному просторі.

Юлія Гаврилок, вчителька інформатики:

— Школа під землею — острівці спокою та безпеки для дітей, де замість сирен лунає дитячий сміх.

ПЕРЕМОЖНИЙ ДЕБЮТ ЗА КОРДОНОМ

ЮНІ СПОРТСМЕНКИ З КОМАНДИ КНАРКІВ STARS ПІДКОРИЛИ ЄВРОПЕЙСЬКУ СЦЕНУ. НА ЧЕМПІОНАТІ З ЧИРЛІДНГУ В ПРАЗІ ЦЬОГО РОКУ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ 37 КОМАНД ІЗ ШЕСТИ КРАЇН ЄВРОПИ, І ХАРКІВСЬКІ ЗІРКИ ВИБОРОЛИ ЗОЛОТО У ПАРНИХ ЗМАГАННЯХ «ХІП-ХОП ДУЕТ» ТА СРІБЛО — У ГРУПОВИХ У НОМІНАЦІЇ «ДЖАЗ-КОМАНДА».

Для харків'янок це був перший виступ за кордоном, однак вони змогли подолати хвилювання й показати високий результат.

Під час зустрічі з переможницями Харківський міський голова **Ігор Терехов** подякував дівчатам за їхню витримку, відзначив професіоналізм тренерського складу та вручив грамоти спортсменкам і тренеру:

— Наші воїни сьогодні захищають нас і територіальну цілісність України, щоб ми мали можливість жити і працювати в рідному місті. А ви своєю чергою робите надзвичайно важливу справу — прославляєте Харків і Україну. Ваш виступ і ваші здобутки сьогодні — це теж внесок у нашу спільну стійкість. Ці трофеї — свідчення того, що Харків був і залишається спортивною столицею. Впевнений, що попереду ще будуть нові перемоги!

Більшість спортсменок прийшли у спорт ще в ранньо-

му дитинстві, і з часом колектив став для них справжньою родиною, а тренерку дівчата називають другою мамою.

Кіра Кравченко:

— Відчувала неабияке хвилювання і відповідальність, тому що ми виступали перед багатьма країнами. Наша тренерка для мене, як друга мама. Завжди підтримує нас і дуже добре навчає чирлідінгу. Я спілкуюся майже з усією командою, ми дружимо й гарно проводимо час разом.

Тренерка команди **Лілія Ярошук** — майстер спорту з чирлідінгу та багаторазова переможниця всеукраїнських змагань. Вона зізнається, що за своїх вихованців хвилюється навіть більше, ніж колись за себе:

— Звісно, більше переживаю за підопічних. Навіть казала, що краще б сама вийшла виступити. Ми стали однією родиною, і діти знають, що тут їх завжди підтримають.

ЗАМІСТЬ ГАДЖЕТІВ ДІТИ ОБИРАЮТЬ ФУТБОЛ

СТВОРИТИ НЕ ПРОСТО ФУТБОЛЬНУ КОМАНДУ, А СПРАВЖНЮ РОДИНУ — ТАКУ МІСІЮ 10 РОКІВ ТОМУ ОБРАЛИ ДЛЯ СЕБЕ ПРАЦІВНИКИ КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» ДЕПАРТАМЕНТУ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МІСТА ХМР І ВОДНОЧАС ДИТЯЧІ ТРЕНЕРИ ЮРІЙ ВАЩЕНКО ТА СЕРГІЙ ГРИЦЕНКО.

Працівники ХМР цілодобово позмінно чергують на об'єктах підприємства і так само по черзі проводять тренування на футбольному майданчику. Сьогодні у них 18 юних вихованців різного віку.

Юрій Ващенко:

— Наш ФК «Фенікс» двічі вигравав чемпіонат України, а старшою групою — Кубок України. У нас хто всього рік, хто три тренується, є діти, які ще до війни ходили. Багато талановитих хлопців виїхало. Натомість є переселенці, наприклад, із Бахмута, із Куп'янська. Батьки їх приводять, щоб вони вдома не сиділи в телефонах, а віддавали перевагу чомусь корисному.

Сергій Грищенко:

— Футбол — передусім колектив, дисципліна. І в школу разом, і зі школи, і на стадіоні разом. Вони підтримують один одного, стали вже як родина.

Від гаджетів юні гравці «Фенікса» справді залежать небагато. Колишній капітан команди **Кирило Олійник**, який уже сім років у клубі, зізнається: у дні тренувань може пів дня не брати смартфон до рук:

— Ходжу до підземної школи, вчуся у сьомому класі. У нас на уроках забирають телефони. І так з першого уроку о 12-й я кладу телефон і вже його не беру аж до самого вечора.

Без гаджетів чудово почувається і **Данило Кузнєцов**. До Харкова він три роки тому приїхав із Бахмута. Відтоді місто стало для нього рідним:

— Харків — зовсім інший. Дуже гарний, красивий. Загалом місто дуже подобається.

Знайшов себе у футболі й **Даня Зубатов**. Хлопець родом із Північної Салтівки, де й зустрів початок повномасштабної війни. Переїхавши до іншого району, саме тут здійснив свою мрію:

— Мама працює в «Теплових мережах» інженером. Тренер — її колега. Якось побував на тренуванні, мені сподобалося, і попросив: «Мамо, давай я запишуся на футбол». Вона погодилася.

Із настанням тепла тренування стали ще активнішими: тренери готують команду до майбутніх змагань. А у вихідні іноді проводять заняття разом, щоб ще більше зміцнити командний дух. Адже їхня головна мета — не лише виховати спортсменів, а й дати дітям відчути мирне життя, навчити підтримці та людяності.

100% ЗАПОВНЕНІСТЬ

У СКЛАДІ ПОЇЗДА № 001/002 «ЄДНІСТЬ» ІЗ ХАРКОВА ДО ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА 2 ТРАВНЯ ВПЕРШЕ ВИРУШИВ ДИТЯЧИЙ ВАГОН.

У дитячому вагоні встановлено додаткові коридорні поручні відповідно до зросту дитини, захисні елементи для верхніх полиць, сповивальні столики і навісні сидіння у вбиральнях, манежі для безпечного сну та підігрівачі пляшечок дитячого харчування. Дітям пропонують особливе меню: сирники або нагетси з гречкою.

«100% заповненість і 100% усмішок маленьких пасажирів після непростого дня для Харкова. Пильнуємо, щоб дорога завжди була безпечною і пригодницькою лише в хорошому сенсі», — розповіли у соцмережах «Укрзалізниці».

У дитячому вагоні поїзда 36 місць. До посадки допускають лише пасажирів із дітьми до 14 років. Діти до 5 років

включно можуть подорожувати без квитка, йдеться на сайті перевізника.

Поїзд № 001/002 «Єдність» вирушає з Харкова у парні дні о 18:24 та прибуває наступного дня до Івано-Франківська об 11:27. У зворотному напрямку прямує у непарні дні о 17:29 та прибуває наступного дня о 10:45.

ДОПОМОГА НЕ ЗАБАРИЛАСЯ

У ХАРКОВІ РЯТУВАЛЬНИКИ ПРОВЕЛИ НЕЗВИЧНУ, АЛЕ ВАЖЛИВУ ОПЕРАЦІЮ — ДОПОМОГЛИ ДВОМ КАЧЕНЯТАМ, ЯКІ ПРОВАЛИЛИСЬ У КАНАЛІЗАЦІЮ.

Інцидент стався на проспекті Аерокосмічному, де пташенята випадково провалилися у зливну каналізацію та не могли самостійно вибратися, повідомили в Харківській міській раді.

Небезпечна ситуація могла завершитися трагічно, проте на виклик оперативно прибули фахівці Департаменту надзвичайних ситуацій ХМР. Обстеживши те-

риторію, встановили місце перебування каченят і за допомогою спеціального спорядження дістали їх на поверхню. Операція вимагала акуратності та точності, адже йшлося про маленьких і вразливих тварин, які могли зазнати травм або переохолодження. Після порятунку пухнастиків передали до КП «Центр поводження з тваринами», де їх обстежили та забезпечили тимчасовий догляд.

НЕЕКОЛОГІЧНО!

АМСТЕРДАМ (НІДЕРЛАНДИ) СТАВ ПЕРШОЮ У СВІТІ СТОЛИЦЕЮ, ЯКА ЗАБОРОНИЛА ПУБЛІЧНУ РЕКЛАМУ М'ЯСНИХ ПРОДУКТІВ І ВИКОПНОГО ПАЛИВА, ПИШЕ ВВС.

З білбордів міста прибрали рекламу бургерів, бензинових автомобілів і авіакомпаній. У такий спосіб місцева влада намагається домогтися того, щоб вуличні ландшафти міста відповідали екологічним цілям.

Місто до 2050 року планує досягти вуглецевої нейтральності. Також планується, що місцева населення до того часу вдвічі скоротить споживання м'яса.

Нідерландська м'ясна асоціація назвала таке рішення «небажаним способом впливу на поведінку споживачів». Також там додали, що м'ясо «забезпечує необхідні поживні речовини й має залишатися видимим і доступним для споживачів».

Тим часом Нідерландська асоціація туристичних агентів і туроператорів заявила, що заборона на рекламу турів, що включають авіаперельоти, є непропорційним обмеженням комерційної свободи компаній.

ПІДБОРИ НА УДАЧУ

НЕЩОДАВНЄ СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ ДВОХ ТИСЯЧ ДОРΟΣЛИХ ПОКАЗАЛО, ЩО СУЧАСНІ ЛЮДИ ПРОДОВЖУЮТЬ АКТИВНО ВІРИТИ В ПРИКМЕТИ НА УДАЧУ І ВИКОРИСТОВУВАТИ СПЕЦИФІЧНІ РИТУАЛИ ЗАРАДИ УСПІХУ.

Майже половина респондентів має власні талісмани або звички, які, на їхню думку, допомагають складати іспити, отримувати бажану роботу чи навіть вигравати в азартні ігри. 44% людей для залучення удачі схищують пальці, 42% — стукають по дереву, а 39% намагаються не ходити під сходами. Крім класичних прикмет, понад 20% опитаних зізналися, що мають особливий «щасливий» одяг для важливих подій, причому серед молоді до 35 років показник сягає 38%.

Дослідники склали десятку найпопулярніших ритуалів сучасності, до якої також увійшли підбирання знайденої монетки, використання улюблених чисел (наприклад, дат народження чи річниць), уникнення розкритих парасольок у приміщенні та нового взуття на столі. Також люди продовжують кидати сіль через ліве плече, оминати число 13 і намагаються не наступати на тріщини в асфальті.

Натхненна зазначеними результатами, компанія Месса Bingo, яка й замовила дослідження, створила ексклюзивні туфлі на підборах під назвою Lucky Devils. Йдеться про класичні червоні шпильки, проте їхні підбори виконані у формі підкови зі справжнього металу, а дизайн доповнений чотирилистими конюшинами.

МЕНШЕ СПИШ — БІЛЬШЕ ЇСИ

БРАК СНУ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ВПЛИВАЄ НА ГОРМОНАЛЬНИЙ ФОН Й ХАРЧОВУ ПОВЕДІНКУ ЛЮДИНИ. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗУЮТЬ, ЩО ПРИ РЕГУЛЯРНОМУ НЕДОСИПАННІ ОРГАНІЗМ ПРАЦЮЄ У СТРЕСОВОМУ РЕЖИМІ, ЩО ПРИЗВОДИТЬ ДО ПОСИЛЕННЯ ВІДЧУТТЯ ГОЛОДУ.

Люди, які систематично сплять менше норми, споживають у середньому на 300–400 калорій більше на добу, що відбувається через порушення роботи гормонів лептину і греліну, які відповідають за ситість. Мозок намагається компенсувати нестачу енергії, тому в людини виникає сильний потяг до солодкого та швидких вуглеводів.

Крім підвищеного апетиту, недосип сповільнює метаболізм глюкози та підвищує ризик розвитку інсуліно-

резистентності, що призводить до накопичення зайвої ваги навіть при стабільних фізичних навантаженнях. Для контролю ваги лікарі рекомендують дотримуватися режиму: лягати спати в один і той же час та відмовлятися від гаджетів за годину до відпочинку.

МАЛІ ШАХРАЇ

ДІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ УСПІШНО ОБХОДЯТЬ СИСТЕМИ ПЕРЕВІРКИ ВІКУ В ІНТЕРНЕТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИГАДАНИХ ДАТ НАРОДЖЕННЯ, ЧУЖИХ ДОКУМЕНТІВ ТА НАМАЛЬОВАНИХ ВУСІВ, ПОВІДОМЛЯЄ EURONEWS.

Третина опитаних дітей зізналася, що за останні два місяці змогла обдурити онлайн-обмеження. Про це йдеться у звіті організації Internet Matters, яка опитала 1270 британських дітей віком від 9 до 16 років та їхніх батьків.

Щоб обійти технологію розпізнавання обличчя, діти

малюють фальшиві вуса, показують камері відео з іншими людьми або навіть персонажів відеоігор.

Наприклад, мати 12-річного хлопчика розповіла, що її син намалював вуса олівцем для брів, і система розпізнала його як 15-річного.

Найчастіше діти обходять перевірки, щоб отримати доступ до соціальних мереж (34%), онлайн-ігор (30%) та месенджерів (29%). У той же час 26% батьків дозволяють дітям ігнорувати вікові обмеження, а 17% — активно допомагають. Дорослі пояснюють свої дії тим, що впевнені у безпечності обраного контенту для дитини.

У липні 2025 року у Великій Британії запрацював «Закон про безпеку в інтернеті», який зоб'язав платформи впроваджувати вікові обмеження.

ЗАФІКСОВАНА ПРАВДА ПРО ПОДІЇ, ЯКІ НЕ МОЖНА ЗАБУТИ

У ХАРКОВІ ВІДБУВСЯ ПОКАЗ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ФІЛЬМУ ПРО ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ПІД ЧАС ОКУПАЦІЇ ІЗЮМА, ЯКИЙ СТВОРИЛИ ЖУРНАЛІСТИ «РБК-УКРАЇНА».

Важкий для сприйняття матеріал, а втім, має надзвичайне значення для документування злочинів і встановлення правди. У стрічці зібрані свідчення людей, які пережили катування, зґвалтування і жорстоке поводження, історії очевидців окупації та факти, що вже стають доказами для міжнародних судів.

Перед переглядом фільму до присутніх у залі глядачів, журналістів, студентів, представників правоохоронних структур звернувся міський голова **Ігор Терехов**, наголосивши на критичній важливості фіксації всіх звірств окупантів, та подякував медіа за поширення правди у світі. Мер зазначив, що Україна щодня платить надвисоку ціну за свою свободу і закликав правоохоронців довести кожну справу до справедливого вироку:

— Те, що ми зараз побачимо, — жах. Але якщо для всього світу це просто жахливі кадри, то для нас — це наша болюча реальність і щоденний шлях. І сьогодні — не виняток. Зранку Харківщина та Харків знову зазнали ворожих

обстрілів. На жаль, є загиблі, діти залишилися без матері, багато людей поранено. І терор відбувається щодня і щоночі. Сьогодні ми виборюємо право називатися нацією, гордою нацією українців. Ізюм, Буча, Маріуполь та інші міста... Те, як вони прийшли на нашу землю, як вбивають нас лише за те, що ми українці, — цьому немає вибачення. Звертаюся до присутніх тут представників правоохоронних органів та прокуратури: кожен злочин має бути зафіксований. Усе без винятку необхідно довести до логічного кінця, щоб кожен злочинець постав перед судом. Надзвичайно важливо пам'ятати про тих, кого вже немає з нами, і для наших наступних поколінь. І я дуже вдячний ЗМІ та журналістам за вашу роботу!

До створення стрічки долучалася і молодь. Саме для неї, кажуть організатори, такі покази мають особливе значення.

Максим Сергієнко, представник організаторів заходу:

— Такі фільми про реальне життя, яким живуть наші прифронтові території, дуже трагічні. Важливо показати,

який жах відбувається безпосередньо на місцях. Ми, як волонтери, долучалися до зйомок, допомагали, і сьогодні безпосередньо беремо участь в організації. Вважаємо, що дуже важливо, щоб молодь долучалася до таких заходів, щоб відчувала, що переживають наші люди, наші містяни.

Надалі стрічку представлять у Європі — заплановані покази у кількох містах Нідерландів, зокрема в Гаазі. Там її побачать міжнародні експерти і правозахисники.

ОЗЕЛЕНЕННЯ МІСТА ТРИВАЄ

ПРОФІЛЬНІ СПЕЦІАЛІСТИ РАЗОМ З ОЗЕЛЕНЮВАЧАМИ СКП «ХАРКІВЗЕЛЕНБУД» ХМР ПІД ЧАС ОБСТЕЖЕННЯ НАСАДЖЕНЬ, ЩО РОСТУТЬ НА ВУЛИЦІ СУМСЬКІЙ, ДІЙШЛИ ВИСНОВКУ, ЩО ЧАСТИНА ДЕРЕВ ОСЛАБЛА ПІСЛЯ ЗИМИ ТА ЧЕРЕЗ СКЛАДНІ УМОВИ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ПОТРЕБУЄ ДОГЛЯДУ І ПОСТУПОВОГО ОНОВЛЕННЯ.

Проте центральна вулиця Харкова стане ще зеленішою без шкоди для наявних дерев, запевнив старший викладач кафедри ботаніки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди **Юрій Бенгус**:

— На жаль, місто впливає своєю спекою, своїм мікрокліматом на дерева, і вони потерпають та гинуть. Замість них ми будемо висаджувати інші. Вільного місця для молодих саджанців достатньо. Старі насадження, як-от липи та клени гостролисті, що взагалі вважаються лісовими рослинами, плануємо поступово замінювати більш стійкими до спеки, морозів та інших чинників видами. Але поки вони живі, намагаємося їх зберегти. Ви бачите, що вже багато пустих місць, і їх треба якнайшвидше заповнювати молодими деревами. Це буде або клен польовий, або, там де більше місця, дуб звичайний. Він стійкий до посухи, до спеки і добре почувається в місті. Втім, процес оновлення є складним і тривалим.

Головна мета — зробити місто ще зеленішим і комфортнішим для містян, зазначив речник СКП «Харківзеленбуд» ХМР **Андрій Кравченко**:

— Сумська — центральна артерія міста, тому вона привертає багато уваги. Ми як підприємство, що опікується озелененням, приділяємо багато уваги збереженню дерев, що росли тут десятиліттями, і доповненню зеленого фонду. Вулиця не залишиться оголеною — вона буде зеленою. Дерев, які відходять, поступово й оперативним чином замінюватимуться новими, потужними, більш витривалими саджанцями.

Втрачене свідоцтво про право власності на житло від 04.01.2005 р., реєстраційний номер 3-05-251224, видане Відділом приватизації житлового фонду Управління комунального майна та приватизації Головного управління економіки та комунального майна Виконавчого комітету Харківської міської ради на ім'я: Гайдукова Алла Леонідівна та членів її сім'ї: Гайдукова Олена Сергіївна, Гайдукова Людмила Сергіївна, Скребцов Іван Сергійович за адресою: м. Харків, проспект Героїв Сталінграда, будинок 39, квартира 924, **вважати недійсним**.

АЛЕЮ СЛАВИ ПРИВОДЯТЬ ДО ЛАДУ

НА ТЕРИТОРІЇ МЕМОРІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ВІЙСЬКОВИХ ПОХОВАНЬ «АЛЕЯ СЛАВИ», ЩО НА МІСЬКОМУ КЛАДОВИЩІ № 18, ТРИВАЮТЬ РОБОТИ З УСУНЕННЯ ПОШКОДЖЕНЬ, СПРИЧИНЕНИХ БУРЕВІЄМ, ЩО НЕЩОДАВНО ПРОЙШОВСЯ ХАРКОВОМ ТА НАРОБИВ ЧИМАЛО ШКОДИ.

Алея Слави розташована на шести кварталах загальною площею два з половиною гектари. Регламентні роботи з благоустрою та догляду за похованнями працівники комунального підприємства «Ритуал» ХМР виконують щодня. Долучаються і громадські організації разом із волонтерами та рідними загиблих. Сьогодні вони також приєдналися до ліквідації наслідків негоди.

Олексій Топчій, заступник міського голови — директор Департаменту ЖКГ ХМР:

— На цвинтарі сильний вітер повалив багато хрестів, флагштоків, прапорів, пошкодив деякі пам'ятники. За дорученням міського голови ми підключилися до допомоги родинам загиблих, щоб відновити все до первісного стану з належною повагою до поховань. Уже встановлено понад 150 прапорів, більше тридцяти хрестів. Наразі також відпрацьовуємо поховання, які потребують бетонування, і робимо їх капітальними.

Нагадаю, щороку за кошти бюджету Харківської міської територіальної громади на Алеї Слави встановлюють типові намогильні споруди затвердженого зразка та оновлюють прапори.

Марина Полякова, голова Всеукраїнського об'єднання зниклих безвісти та загиблих захисників України:

— Сьогодні наводили лад після буревію. Але ми працюємо і проводимо прибирання та впорядкування могил два-три рази на рік: міняємо прапори, укріплюємо флаг-

штоки тощо. До речі, у мене є дуже важливе оголошення до всіх: можливо, хтось захоче допомогти нам з придбанням прапорів. Адже вони швидко стають непридатними через постійний вітер на цвинтарі, до того ж їх завжди потрібно багато.

Любов Кухарець, дружина загиблого захисника:

— Дійсно, проблема вчасної заміни прапорів нас дуже хвилює. Ми з цим звернулися і до міської влади, а також були питання щодо пошкоджених хрестів, прибирання, охорони. Ми спільно визначили терміни їх вирішення. Отже, все буде гаразд.

НА ЧАСІ — РЕМОНТИ ДАХІВ

У ХАРКОВІ ТРИВАЮТЬ РОБОТИ З УТРИМАННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ. ПРАЦІВНИКИ КП «ХАРКІВЖИТЛОБУД» ДЕПАРТАМЕНТУ ЖКГ ХМР РЕМОНТУЮТЬ ВХІДНІ ГРУПИ ТА ВОДОСТІЧНІ СИСТЕМИ, ЗАКРИВАЮТЬ КОНТУРИ В ПОШКОДЖЕНИХ БУДІВЛЯХ ТОЩО.

Пріоритетним напрямом залишаються покрівельні роботи, тому що головним завданням є те, щоб оселі харків'ян у негоді залишалися сухими.

Денис Сазонт'єв, виконроб підприємства:

— У межах програми з поточного ремонту ми вже розпочали роботи на об'єктах, де є покрівлі із жорстким покриттям. Окрім планових завдань, ведеться активна робота з усунення аварійності: на сьогодні відновлено покрівлі у 80 будинках. Крім цього, на 50 будинках встановили тимчасовий захист за допомогою спеціального покриття. Основні зусилля фахівці наразі зосереджують у Слобідському та Індустріальному районах — тамтешні будівлі потребують особливої уваги.

Саме у Слобідському районі розташований будинок, чия жорстка покрівля перебувала в аварійному стані, тож

працівники підприємства залучили необхідні ресурси для її відновлення. До робіт підходять комплексно.

Віталій Василенко, покрівельник:

— Дах сильно протікав. Сьогодні міняємо старе покриття на профлисти, відновлюємо гідробар'єр та водостічну систему, а також встановлюємо нові гребні. Роботи тривають.

НАЙВАЖЛИВІШЕ — ПОКАЗАТИ ЛЮДИНІ МАРШРУТ

ПОВЕРНЕННЯ З ВІЙНИ — ЦЕ НЕ ОДИН КРОК, А ПРОЦЕС. ПІСЛЯ СЛУЖБИ ВИНИКАЮТЬ ПРАКТИЧНІ Й ОСОБИСТІ ПИТАННЯ: ДОКУМЕНТИ, ЛІКУВАННЯ, ВИПЛАТИ, ВІДНОВЛЕННЯ, РОБОТА, ПОВЕРНЕННЯ ДО ЗВИЧНОГО ЖИТТЯ. РОЗІБРАТИСЯ В ЦЬОМУ І РУХАТИСЯ ВІД ЗАПИТУ ДО РІШЕННЯ ДОПОМАГАЄ ФАХІВЕЦЬ ІЗ СУПРОВОДУ.

Сьогодні в Україні працюють понад 2400 таких спеціалістів, і їхня кількість зростає разом із потребою. Часто це люди, які добре розуміють досвід військових і їхніх родин — ветерани, ветеранки, їхні близькі.

Один із них — Роман Рошин. Він працює фахівцем із супроводу ветеранів та ветеранок у міській клінічній багатопрофільній лікарні № 17 у Харкові, але до цієї роботи він прийшов не випадково.

Роман — колишній військовослужбовець. У вісімдесятих роках проходив службу в Афганістані, пізніше брав участь у міжнародній миротворчій місії у Косово. За освітою — юрист, у минулому працював у правоохоронних органах, потім — тримав бізнес. Водночас багато років був залучений до ветеранського руху: працював із громадськими організаціями, допомагав військовим і ветеранам ще до появи системної державної підтримки.

Його досвід — не лише професійний чи військовий, а й родинний. «Проблеми військових для мене близькі та зрозумілі», — каже Роман. З початку повномасштабного вторгнення його син служить у Збройних силах України, був важко поранений під Бахмутом і після відновлення повернувся до служби.

Окрім того, Роман Рошин — частина великої спільноти людей, які допомагають військовим. Волонтерство, робота з ветеранськими організаціями, широке коло контактів — усе це сьогодні стає ресурсом у щоденній роботі. Такі контакти часто спрацьовують швидше за формальні механізми: допомагають знайти транспорт, домовитися з установою чи вийти на потрібну людину.

Свою нинішню роботу Роман сприймає як логічне продовження того, над чим працював роками, але тепер це системна функція: «На початку переглянув спектр завдань, зрозумів, що це все мені було знайомо», — говорить він.

З вересня 2025 року він працює у багатопрофільній лікарні, це визначає специфіку його роботи. Саме тут часто відбувається перша зустріч із військовими після поранення. Щодня він обходить палати, знайомиться, пояснює, чим може допомогти, залишає контакти. Часто цього достатньо, щоб людина звернулася пізніше, коли з'являється конкретне питання чи запит.

► ЩО РОБИТЬ ФАХІВЕЦЬ ІЗ СУПРОВОДУ

Фахівець із супроводу — людина, яка допомагає ветеранам і ветеранкам зорієнтуватися у подальших кроках після служби та скористатися доступними можливостями державної і місцевої підтримки. До Романа Рошина звертаються здебільшого військовослужбовці, які проходять лікування, ветерани та ветеранки, члени їхніх родин. Щодня — десятки звернень, сам Роман називає їх звичайними побутовими дрібницями, але іноді саме вони визначають, чи зможе людина рухатися далі та як швидко вдасться вирішити запит.

Один із перших випадків, який згадує фахівець, — військовий, якого привезли до лікарні без жодних документів: «Ні телефона, ні паспорта, нічого немає», — пояснює він. У такій ситуації зупиняється все: лікування, виплати, навіть базова комунікація з установами. Разом із колегами він відновлював документи з нуля, паралельно вирішуючи супутні питання: «Ми зробили паспорт, відновили банківську картку, хоча без паспорта зробити таке складно. Домовлялися, пояснювали, шукали варіанти, але зробили».

Іншому військовому Роман допоміг зв'язатися з рідними, які перебували за кордоном. Військовий після поранення втратив телефон і не мав можливості повідомити близьким, що з ним усе гаразд. «Вони не знали, що з ним. Дуже було важко психологічно. Контакти довелося шукати буквально вручну — через знайомих, діаспору, непрямі зв'язки. Через польську діаспору якось знайшли контакти й вийшли на зв'язок».

Іноді звернення стосуються засобів пересування або речей, які потрібні під час лікування. Звернувся військовий, що готувався до виписки, але не мав навіть мінімальних засобів для пересування. У нього не було ані грошей, ані милиць, але йому треба було їхати. Роман знайшов волонтерів, які надали йому милиці.

У цьому сенсі кожен кейс — це не окрема дія, а ланцюжок маленьких кроків: домовитися, уточнити, нагадати, знайти альтернативу. І хоча Роман називає такі ситуації «поточними», для людей вони часто стають точкою, з якої починається відновлення контролю над власним життям.

► РОБОТА, ЯКА ТРИМАЄТЬСЯ НА ВЗАЄМОДІІ

У цій сфері складно працювати ізольовано. Щоденні запити потребують швидких рішень і доступу до перевірених контактів, тому важливою частиною роботи є постійна взаємодія з іншими фахівцями — як у місті, так і по всій країні.

Роман підтримує зв'язок із колегами через професійні спільноти — робочі чати, де обмінюються досвідом, алго-

ритмами і контактами: «Питаємо один в одного, хто стикався, у кого є алгоритм вирішення. І дуже швидко знаходимо відповіді. Іноді інформація працює буквально за хвилини. Отже, одного разу потрібен був контакт військової частини. Написав у групу, і через 10 хвилин вже мав телефон. Подзвонив — і питання вирішили». Такі горизонтальні зв'язки дозволяють не зупиняти процес і реагувати швидше, ніж можливо в межах формальних процедур.

Окремо Роман говорить про значення особистого досвіду в зазначеній роботі: «Було б добре, щоб фахівцями із супроводу були самі ветерани і ветеранки, бо вони краще розуміють проблеми тих, хто звертається». Водночас залученості недостатньо. Робота фахівця із супроводу — це постійна взаємодія з людьми в різних станах: після поранень, у стресі, з невирішеними питаннями. Тому важливо мати ресурс витримувати щоденне емоційне навантаження і тримати баланс між залученістю та збереженням власних сил.

► СУПРОВІД ЯК ЕТАП ПОВЕРНЕННЯ ПІСЛЯ СЛУЖБИ

Фахівець із супроводу не підміняє лікарів, юристів чи соціальні служби. Його роль — допомогти зорієнтуватися: куди звернутися, з чого почати і як не втратити час у процесі. Іноді йдеться про роботу з документами або медичними питаннями, інколи — проста розмова, після якої людині стає простіше рухатися далі. «Навіть якщо просто вислухати — вже великий плюс, іноді уваги достатньо», — каже Роман.

У більшості випадків складність допомоги супроводу не в самому рішенні, а в тому, з чого почати і куди звернутися. І коли поруч є людина, яка допомагає структурувати питання, шлях до вирішення стає швидшим і чіткішим.

ПОПРИ ВОЄННІ ВИКЛИКИ

ПРОТЯГОМ СІЧНЯ — КВІТНЯ ПОНАД 3,5 ТИС. ФІЗИЧНИХ ОСІБ — ПІДПРИЄМЦІВ ВИЯВИЛИ БАЖАННЯ РОЗПОЧАТИ ВЛАСНУ СПРАВУ ТА ОФІЦІЙНО ЗАРЕЄСТРУВАЛИ БІЗНЕС У ХАРКОВІ.

За інформацією Головного управління ДПС у Харківській області, за цей же період 122 ФОП обрали Харків як нову локацію для своєї діяльності та змінили свою податкову адресу. Станом на 1 травня 2026 року кількість фізичних осіб — підприємців у Харкові склала понад 118,5 тис. осіб.

У Департаменті адміністративних послуг та споживчого

ринку ХМР зазначили, що, попри воєнні виклики, у Харкові не зупиняється підприємницька діяльність. ФОПи продовжують працювати, підтримуючи економічну стабільність міста, а також започатковують нові ініціативи. Малий і середній бізнес залишається важливою складовою життєдіяльності громади, створюючи робочі місця та сприяючи відновленню Харкова.

ВІК — НЕ ПЕРЕШКОДА ДЛЯ НОВИХ ЗНАНЬ!

В ТЕРЦЕНТРІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ КИЇВСЬКОГО РАЙОНУ ДЕПАРТАМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ХМР ДОВОДЯТЬ — НАВЧАТИСЯ МОЖНА І ВАРТО У БУДЬ-ЯКОМУ ВІЦІ.

В Університеті третього віку люди із завидною завзятістю, наполегливістю і захопленням відкривають для себе світ англійської мови — крок за кроком, слово за словом.

На заняттях завжди панує тепла та дружня атмосфера, учасники вивчають нові слова, тренують вимову, спілкуються та підтримують одне одного. І найголовніше — отримують задоволення від процесу. Кожне заняття — це

маленька перемога над сумнівами і великий крок до впевненості в собі.

У Терцентрі кажуть,

що англійська мова для студентів Університету це:

- можливість спілкуватися з рідними за кордоном;
- нові знайомства та розширення кругозору;

— тренування пам'яті та активний спосіб життя. Основне гасло студентів Університету: «Життя наповнене безмежними можливостями у будь-якому віці!»

Гороскоп на 7 травня

Овен (21 березня — 20 квітня)
Зараз варто зосередитись на пріоритетах. Можливі ситуації, в яких буде потрібне швидке прийняття рішень, але не поспішайте — інтуїція підкаже правильний шлях. У спілкуванні з близькими людьми проявіть терпіння: не всі готові підтримати ваш темп. Фінансові питання краще не відкладати, особливо якщо йдеться про планування бюджету.

Телець (21 квітня — 21 травня)
Ви відчуєте впевненість у своїх силах, що допоможе впоратися навіть із рутинними завданнями. Уникайте впертості — гнучкість принесе більше користі. Гарний час для піклування про здоров'я та невеликих фізичних навантажень.

Близнюки (22 травня — 21 червня)
Інформації буде багато, тому важливо фільтрувати її і не розпорошуватися. Можливі несподівані зустрічі чи новини, що вплинуть на ваші плани. У справах проявіть уважність до нюансів. Увечері бажано перейти на щось приємне, щоб відновити сили.

Рак (22 червня — 22 липня)
Гарний день для внутрішньої роботи і аналізу того, що відбувається. Не варто ухвалювати серйозні рішення під впливом емоцій. У відносинах проявіть м'якість, котра допоможе уникнути непорозуміння. Сприятливо зануритися у домашні справи чи творчість.

Лев (23 липня — 22 серпня)
У колективі можливі суперечки, але дипломатія допоможе згладити кути. Важливо зберігати впевненість, але уникайте зайвої самовпевненості. Вечір сприятливий для спілкування і нових знайомств.

Діва (23 серпня — 23 вересня)
День підійде для вирішення практичних завдань і наведення ладу у домі і в думках. У професійній сфері можливий прогрес, якщо ви не відкладатимете важливих справ. В особистому житті виявіть більше відкритості і не замикайтеся у собі.

Терези (24 вересня — 23 жовтня)
Вам доведеться шукати баланс між своїми бажаннями і очікуваннями оточення. Не бійтеся відстоювати свою думку, але максимально коректно. Гарний час для творчої діяльності та саморозвитку. Можливі приємні сюрпризи у особистому житті.

Скорпіон (24 жовтня — 22 листопада)
День може дати інтенсивні емоції. Важливо контролювати свої реакції — не піддаватися імпульсивності. У справах краще діяти стратегічно, а не спонтанно. Можливі розмови, які допоможуть з'ясувати давні питання.

Стрілець (23 листопада — 21 грудня)
На вас чекає прагнення до нових вражень. Хороший день для навчання, подорожі або планування майбутніх проєктів. У спілкуванні ви будете переконливими, що допоможе налагодити контакти. Втім, не обіцяйте більше, ніж зможете виконати.

Козоріг (22 грудня — 20 січня)
Вам належить зосередитися на роботі та відповідальності. Можливе збільшення навантаження, але ви впораєтесь завдяки дисципліні. Важливо не забувати про власні потреби і робити паузи для відпочинку. Фінансові питання потребують уважності.

Водолій (21 січня — 18 лютого)
День принесе нові ідеї, а також нестандартні рішення. Ви будете налаштовані на експерименти, які можуть привести до цікавих здобутків. У відносинах важливо зберігати чесність та відкритість.

Риби (19 лютого — 20 березня)
Ви особливо чутливі до атмосфери навколо. Шосте чуття допоможе краще розуміти людей, але може й стомлювати. Намагайтеся зберігати внутрішню рівновагу. Сприятливий час для творчості, медитації та відпочинку. Не перевантажуйте себе зайвими обов'язками.

НАВІЩО КРІП ПРИГОЩАЮТЬ ГОРІЛКОЮ?

ЗДАВАЛОСЯ Б, ВИРОЩУВАННЯ КРОПУ — НЕ ТАКА ВЖЕ Й СКЛАДНА НАУКА. АЛЕ ТІ, ХТО ВИРОЩУЄ АРОМАТНУ ПРЯНУ ЗЕЛЕНЬ, ЧАСТО СТИКАЄТЬСЯ З ТИМ, ЩО НАСІННЯ ПРОРОСТАЄ НУ НАДТО ПОВІЛЬНО. ПРОЦЕС МОЖЕ РОЗТЯГНУТИСЯ НА ТИЖНІ, АБО НАСІННЯ МОЖЕ ВЗАГАЛІ ПЕРЕДУМАТИ І НЕ ДАТИ СХОДІВ. ЯК МОТИВУВАТИ ЙОГО НЕ ПІДНОСИТИ ТАКИХ СЮРПРИЗІВ?

«Інфосіті» зібрала для своїх читачів прості, але дієві методи. Знавці запевняють — вони допоможуть отримати сходи вже за три дні.

► ЧОМУ КРІП НЕ ПОСПІШАЄ?

Причина — в особливостях його насіння, яке містить велику кількість ефірних олій. Олії створюють захисний бар'єр, що уповільнює проникнення води, необхідної для їхнього проростання. Щоб подолати таку перешкоду, можна вдатися до хитрощів.

► ГОРІЛКА ПІДБАДЬОРЮЄ

Один із найпопулярніших способів активувати насіння кропу — замочування у горілці, бо такий метод допомагає не тільки прискорити проростання, а й має дезінфікуючий ефект. Завдяки своїм розчинним властивостям горілка ефективно руйнує ефірні олії, що оточують насіння, дозволяє воді швидше проникнути всередину і активізувати проростання. Пожвавити процес досить просто:

- ◆ Насіння кропу кладуть у невелику ємність і заливають горілкою так, щоб повністю вкрила сім'я.
- ◆ Залишають насіння у горілці на 15 хвилин. Дуже важливо не перетримати його в алкоголі, щоб не пошкодити зародок.
- ◆ Після замочування ретельно промивають під проточною водою, щоб видалити залишки горілки.

◆ Потім насіння розкладають тонким шаром на паперовому або тканинному рушнику для висихання. Зернята мають стати сипучими, щоб було зручно висівати.

► НАСІННЮ ВЛАШТУЮТЬ ДУЖЕ КОНТРАСТНІ ВАННИ

Окрім горілки, є й інший перевірений спосіб підготовки кропу до посадки — термічна обробка. Отже:

◆ Насіння поміщають у тканинний мішечок і по черзі опускають на 2 секунди у кип'яток, а потім — у холодну воду. Такий процес допомагає розчинити ефірні масла, зберігаючи до того ж життєздатність насіння.

◆ Процедуру повторюють 10–15 разів.

Після загартовування мішечок з насінням залишають вологим на 2 дні, помістивши в поліетиленовий пакет.

Зазначений спосіб вважають не менш ефективним, ніж замочування у горілці, бо також сприяє швидшому проростанню.

► СМАКУВАТИ МОЖНА ХОЧ ЦІЛИЙ РІК

Коли матеріал готовий, можна переходити до посіву. Кропу подобаються сонце і рихла та родюча земля. Ґрунт перед посівом потрібно підготувати і поліпшити його структуру — додати перегній із деревною золою.

Насіння висівають на глибину приблизно 1 см. Після посіву ґрунт легенько ущільнюють і поливають. Щоб прискорити проростання, посіви можна накрити плівкою або агроволокном, — це створить для сходів оптимальні умови.

Особливої уваги рослинка не потребують — достатньо регулярно поливати, розпушувати ґрунт, а якщо кріп росте на грядках — видаляти бур'яни.

На городі протягом сезону можна висівати кріп кожні 2–3 тижні. На підвіконні зелень росте не гірше, ніж на грядці, до того ж її можна вирощувати круглий рік і отримувати врожай кожні 30–45 днів.

